

Warszawa, dnia 20 października 2017 r.

Sygn. akt VI Ka 139/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Ludmiła Tułaczko

Protokolant: sekretarz sądowy Monika Suwalska

przy udziale prokuratora Jerzego Kopcia oraz oskarżycieli posiłkowych E. F. i M. K.

po rozpoznaniu dnia 20 października 2017 r.

sprawy

I. S. córki F. i H. ur. (...) w J.

oskarżonej o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

H. W. córki A. i P. ur. (...) w W.

oskarżonej o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

K. K. córki W. i H. ur. (...) w G.

oskarżonej o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

E. B. córki E. i M. ur. (...) w O.

oskarżonej o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

H. S. córki B. i Z. ur. (...) w W.

oskarżonej o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

E. K. córki E. i L. ur. (...) w Z.

oskarżonej o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

Z. B. córki F. i S. ur. (...) w W.

oskarżonej o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

T. K. syna J. i M. ur. (...) w B.

oskarżonego o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

J. S. syna K. i J. ur. (...) w O.

oskarżonego o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

W. S. syna W. i M. ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

L. S. syna F. i M. ur. (...) w E.

oskarżonego o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

J. Z. syna F. i A. ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwo z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżycieli posiłkowych

od wyroku Sądu Rejonowego w Otwocku

z dnia 8 lipca 2016 r. sygn. akt II K 280/14

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok; zasądza od oskarżycieli posiłkowych E. F. i M. K. na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 200 zł tytułem opłaty za drugą instancję oraz obciąża ich kosztami sądowymi w postępowaniu odwoławczym w częściach na nich przypadających.

Sygn. VI Ka 139/17

UZASADNIENIE

1. I. S. została oskarżona o to, że:

I. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc Prezesem Zarządu Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołała walnego zgromadzenia w/w spółdzielni,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

2. H. W. została oskarżona o to, że:

II. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Zarządu Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołała walnego zgromadzenia w/w spółdzielni,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

3.K. K. została oskarżona o to, że:

III. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołała walnego zgromadzenia w/w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosowała za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

4.E. B. została oskarżona o to, że:

IV. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołała walnego zgromadzenia w/w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosowała za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

5.H. S. została oskarżona o to, że:

V. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołała walnego zgromadzenia w/ w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosowała za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

6.E. K. została oskarżona o to, że:

VI. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołała walnego zgromadzenia w/ w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosowała za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

7.Z. B. została oskarżona o to, że:

VII. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołała walnego zgromadzenia w/ w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosowała za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

8.T. K. został oskarżony o to, że

VIII. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołał walnego zgromadzenia w/ w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosował za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

9.J. S. został oskarżony o to, że

IX. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołał walnego zgromadzenia w/ w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosował za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

10.W. S. został oskarżony o to, że

X. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołał walnego zgromadzenia w/ w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosował za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

11.L. S., został oskarżony o to, że

XI. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołał walnego zgromadzenia w/w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosował za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

12.J. Z. został oskarżony o to, że:

XII. w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc członkiem Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołał walnego zgromadzenia w/w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosował za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia,

tj. o czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze,

Sąd Rejonowy w Otwocku wyrokiem z dnia 8 lipca 2016 roku umorzył na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 kpk w zw z art. 1§2 kk postępowanie wobec oskarżonych I. S., K. K., E. B., H. S., E. K., Z. B., T. K., J. S., W. S., L. S. i J. Z.; umorzył na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 kpk w zw z art. 1§2 kk postępowanie wobec oskarżonej H. W., z tym że ustalił, iż popełniła ona czyn polegający na tym że: w okresie od 12 lipca do 08 października 2013r., w miejscowości W., pow. (...), woj. (...) będąc Przewodniczącą Rady Nadzorczej Gminnej Spółdzielni (...) w W. wbrew przepisom ustawy nie zwołała walnego zgromadzenia w/w spółdzielni, w ten sposób, że będąc osobą uprawnioną z racji pełnionej funkcji zagłosowała za niezwoływaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, tj. czyn z art. 267c pkt 4 Ustawy Prawo Spółdzielcze; na podstawie art. 632 pkt 2 kpk wydatki przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Od powyższego wyroku apelację złożyli oskarżyciele posiłkowi: E. F. i M. K.. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

naruszenie normy prawa materialnego tj. art. 1 par.2 KK, art., art. 115 par.2 KK przy uwzględnieniu dyspozycji art. 53 par. 1 i art. 267c pkt.4 Ustawy Prawo Spółdzielcze, oraz norm procedury karnej poprzez niewłaściwą ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji niewłaściwą ocenę czynu wszystkich oskarżonych co w dalszej konsekwencji rzutowało na definitywne orzeczenie.

W konkluzji wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku, uznanie winy wszystkich oskarżonych i wymierzenie im stosownej kary, lub uznając winę orzeczenie środka karnego określonego w art. 39 pkt. 2,6,8 (alternatywnie lub łącznie) tj. zakazu zajmowania określonych stanowisk (w Zarządzie i Radzie Nadzorczej Gminnej Spółdzielni w W.) przez okres czterech lat, nawiązki na cel społeczny, oraz przez podanie orzeczenia do publicznej wiadomości. W zakresie kosztów postępowania pozostawili rozstrzygnięcie do dyspozycji Sądu, chociaż są zdania, że czas trwania postępowania oraz demonstrowana przez oskarżonych postawa kwalifikują się do obciążenia ich tymi kosztami. Na rozprawie odwoławczej oskarżyciele posiłkowi zmodyfikowali wniosek i wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez oskarżycieli posiłkowych nie jest zasadna a zawarty w niej wniosek nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 454 § 1 k.p.k. Sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonych, którzy przez sąd I instancji zostali uniewinnieni lub co, do których sąd I instancji umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne. Tym samym prawidłowo sformułowany wniosek powinien ograniczyć się do żądania uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Natomiast kontrola instancyjna wykazała, że zarzuty apelacji nie podważają słuszności stanowiska Sądu I instancji, co skutkuje utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. Należy zgodzić się z apelującymi, że oskarżeni formalnie popełnili czyn

polegający na tym, że nie zwołali Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni, pomimo takiego obowiązku, wynikającego z przepisów Prawa spółdzielczego. Tym samym naruszyli treść art. 267 c pkt 4 ustawy Prawo Spółdzielcze. Fakt ten wynika także

z ustaleń Sądu I instancji. Przepis art. 267 c pkt. 4 ustawy Prawo Spółdzielcze wskazuje, iż odpowiedzialności karnej podlega ten, kto będąc członkiem organu spółdzielni albo likwidatorem wbrew przepisom ustawy nie zwołuje walnego zgromadzenia, zebrania przedstawicieli albo zebrań grup członkowskich poprzedzających zebranie przedstawicieli. Obowiązek zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia spoczywał na Zarządzie Spółdzielni. Złożony w dniu 12 lipca 2013r. wniosek stanowił formalną podstawę do zwołania tego Zgromadzenia gdyż został podpisany przez 36 członków Spółdzielni. Zgodnie ze statutem wniosek o zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno złożyć co najmniej 10 procent członków zaś w tym czasie Spółdzielnia (...) liczyła 145 członków. Wniosek z dnia 12 lipca 2013r. spełniał więc warunki formalne i powinien skutkować zwołaniem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni (...) w W., gdyż został podpisany przez wymaganą liczbę członków. Natomiast nie każdy czyn, który formalnie wypełnia znamiona przestępstwa prowadzi do skazania sprawcy, co zasadnie wykazał Sąd I instancji w uzasadnieniu pisemnym swojego rozstrzygnięcia. Pisemne uzasadnienie wyroku zostało sporządzone zgodnie z zasadami określonymi w art. 424 § 1 i 2 k.p.k. Sąd I instancji wskazał, którym dowodom dał wiarę i dlaczego nie uwzględnił dowodów przeciwnych a także ustalił motywację oskarżonych oraz okoliczności, w jakich doszło do popełnienia zarzucanych im czynów. Prawidłowe ustalenia faktyczne stanowiły podstawę do dalszych rozważań dotyczących stopnia społecznej szkodliwości czynów popełnionych przez oskarżonych. Sąd odwoławczy nie podzielił zarzutów apelacji oskarżycieli posiłkowych i nie stwierdził naruszenia art. 115 § 2 k.k. Oskarżeni, członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Spółdzielni (...) nie zlekceważyli wniosku o zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i w dniu 4 sierpnia 2013 roku podczas posiedzenia Rady Nadzorczej – przewodnicząca H. W. została poinformowana o złożeniu wniosku, a następnie przedstawiła jego treść Radzie Nadzorczej. W dniu 16 września 2013 roku oskarżyciel posiłkowy E. F. otrzymał pismo z Rady Nadzorczej, w którym został zaproszony do udziału w posiedzeniu w celu wyjaśnienia powodów złożenia wniosku. Na posiedzenie Rady Nadzorczej stawili się oskarżyciele posiłkowi E. F. i M. K. oraz P. K. oraz J. P.. Oskarżeni umożliwili im przedstawienie swojego stanowiska. Rada Nadzorcza poddała wniosek o zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia pod głosownie, w wyniku, którego oskarżeni zdecydowali o jego niezwoływaniu. Uznali, że złożony wniosek godzi w interesy Spółdzielni gdyż zmierza do jej likwidacji. Wniosek o zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia wpłynął po dwóch tygodniach od poprzedniego Walnego Zgromadzenia podczas, którego nieformalnie dyskutowano postawienie Spółdzielni w stan upadłości. Zarząd o treści wniosku powiadomił Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni i uzyskał informację, że Krajowy Związek nie widzi podstaw do postawienia Spółdzielni w stan upadłości. Oskarżyciele posiłkowi zarzucają w apelacji, że podjęcie inicjatywy zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia potwierdziło złą kondycję finansową Spółdzielni skutkującą votum nieufności dla Zarządu ogłoszonym przez Walne Zgromadzenie. Ponadto ustawiczne niewypłacanie członkom Spółdzielni dywidendy było pochodną jej złej sytuacji finansowej i korzystanie przez niewielką grupę osób zarządzających GS-em oraz pełniących funkcje kontrolne w Radzie Nadzorczej GS, także grupę członków popierających grupę zarządczo-kontrolną z beneficjów GS rozumianych jako majątek do ustawicznej, powolnej wyprzedaży, oraz umożliwiających wydzierżawianie lub wynajem tego majątku dla pozyskania kwot czynszów, co łącznie dawało utrzymanie

i pracę określonej grupie osób. Prowadzenie przez GS niedochodowej działalności gospodarczej poprzez 6 placówek handlowych, które generowały narastanie i pogłębianie się ujemnej kondycji finansowej GS zaś o faktach tych nigdy członkowie GS nie byli informowani, przedstawiano im jedynie zbiorcze sprawozdanie finansowe bez wykazywania w osobnych rubrykach efektów prowadzonej działalności gospodarczej w formie przedsięwzięć handlowych. Zdaniem skarżących, ten stan rzeczy zamierzali przerwać poprzez zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i postawienie GS w stan likwidacji, tak by z jeszcze istniejącego aktywnego majątku w postaci licznych nieruchomości szacowanych na ok. 40-50 mln złotych mogli cokolwiek zyskać nie tylko członkowie GS pozostający w układzie zarządczo-kontrolnym ale przede wszystkim inni członkowie, którzy w żaden sposób nie mogli korzystać z dóbr GS-u. Fakt nieprowadzenia działalności gospodarczej lub jej pozorowanie ze skutkiem ujemnym i pogłębiającego się deficytu w bilansie działalności GS-u pozwalał jedynie na funkcjonowanie Spółdzielni jako atrapy gospodarczej umożliwiającej pracę i dochód w sferze nieprodukcyjnej GS-u do dnia wyczerpania realnego majątku. Dowodem tego, zdaniem skarżących, jest fakt niezwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, którego osoby zarządzające

i kontrolujące GS-u się obawiały. To ten stan rzeczy przyświecał oskarżycielom posiłkowym i grupie członków Spółdzielni przez nich pobudzonych do działania dla zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Walne Zgromadzenie z takim porządkiem obrad, jaki określali we wniosku oskarżyciele posiłkowi musiał sprowokować wyjawienie i udowodnienie realnej kondycji GS-u, oraz sensu kontynuowania jej działalności statutowej. Oczywistym jest, że sprawa Spółdzielni (...) znajdowała się w zainteresowaniu osób zamieszkałych na terenie gminy W.. Jest to podmiot gospodarczy, który oddziaływał na sytuację ekonomiczną wielu zamieszkałych tam osób. Oskarżyciele posiłkowi zarzucają, że wyrok umarzający postępowanie nie wniesie do tej sprawy niczego nowego zaś oskarżeni będą się czuć bezkarni, pomimo, że złamali przepisy prawa. Stanowisko skarżących przedstawione w apelacji nie jest jednak przekonujące skoro w 2012 r. sytuacja finansowa Spółdzielni nie wskazywała na trwałe trudności w realizacji zobowiązań, które mogłyby prowadzić do jej upadłości. Spółdzielnia zapewniała miejsca pracy i możliwości prowadzenia dalszej działalności gospodarczej. Następne Walne Zgromadzenie zostało zwołane w czerwcu 2014 roku. W czasie tego Zgromadzenia doszło do zmiany władz w Spółdzielni i Prezesem Zarządu został wybrany oskarżyciel posiłkowy E. F. zaś jednym z członków Rady Nadzorczej oskarżycielka posiłkowa M. K.. Pomimo zmiany we władzach Spółdzielni (...) oskarżyciele posiłkowi nie przeprowadzili procedury postawienia Spółdzielni w stan upadłości zaś rok 2014 Spółdzielnia zakończyła ze stratą wynoszącą ponad 400 000 zł. Porównanie strat jakie poniosła Spółdzielnia w 2012r. – ok. 80 000 zł i straty z 2014r. ok. 400 000 zł. przekonuje o uwzględnieniu na korzyść oskarżonych motywacji, która skłoniła ich do głosowania za odmową zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Należy podzielić stanowisko Sądu I instancji, iż w okresie późniejszym, kiedy został zmieniony Zarząd Spółdzielni, Prezesem został E. F. jak również zmieniona została Rada Nadzorcza sytuacja finansowa Spółdzielni uległa pogorszeniu i aktualnie jest ona w bardzo złej kondycji finansowej. Tym samym obawy o to, co będzie działo się ze Spółdzielnią wskazane przez oskarżonych, miały miejsce po odwołaniu ich i przejęciu zarządzania Spółdzielnią przez innych jej członków. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu Sąd I instancji wziął pod uwagę: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rodzaj naruszonych reguł ostrożności, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków. Tym samym uwzględnił wszystkie przesłanki wymienione w art. 115 § 2 k.k. Sąd odwoławczy podziela pogląd, że czyny oskarżonych, chociaż formalnie wypełniły znamiona art. 267 c pkt 4 ustawy Prawo Spółdzielcze, nie stanowią przestępstwa. Późniejsze zdarzenia potwierdziły obawy oskarżonych o kondycję finansową Spółdzielni. Odmowa zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia w roku 2013r. nie stanęła na przeszkodzie realizacji postulatów wyrażonych przez oskarżycieli posiłkowych we wniosku z dnia 12 lipca 2013r. gdyż podczas kolejnego Walnego Zgromadzenia w 2014r. zostali wybrani do władz Spółdzielni.

Z tych powodów zaskarżony wyrok Sąd odwoławczy utrzymał w mocy. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 636 §1 k.p.k.